

**DE
GOLDEN
Sixties**

Korneel De Rynck

**HOE HET DAGELIJKS
LEVEN IN BELGIË
VERANDERDE
TUSSEN
1958-1973**

INHOUD

VOORWOORD ... 13

ETEN EN DRINKEN ... 17

- Het Expobrood ... 17
- Patatten en pasta ... 20
- Nieuwe groenten ... 28
- Meer vlees ... 31
- Bakken en braden met Solo ... 34
- Koffiefilters en tafelbier ... 36
- Coca-colanisatie ... 36
- Milleke, melleke, mol ... 39

WONEN ... 49

- Weg uit de stad ... 49
- Basisvoorzieningen ... 52
- De badkamer ... 52
- Een wc binnen ... 55
- De garage ... 57
- De beste kamer verdwijnt ... 59
- Van kolenkachel naar cv ... 60

HUISHOUDEN ... 65

- De vrouw doet nog (bijna) alles ... 65
- Ça-va-seul met een stofzuiger ... 67
- De was en de strijk ... 72
- Boodschappen doen ... 79
 - (Zelf)bediening ... 80*
 - Delbaize Flagey, de eerste supermarkt ... 80*
 - Grand Bazar volgt ... 87*
 - Overal een supermarkt ... 90*
 - Het winkelen verandert ... 91*
- Voedsel bewaren ... 95
- Sneller eten maken ... 101

COMMUNICATIE ... 105

Steeds meer telefoons ... 105

Het telefoonboek ... 109

Lange, korte, muzikale en verkeerde nummers ... 111

GEZONDHEID ... 117

Cholesterol ... 117

Poets je tanden! ... 118

Roken als een Belg ... 122

SEKSUALITEIT ... 131

Hoe de seksuele moraal (niet) veranderde ... 131

De pil en het seksleven ... 137

'Baas in eigen buik' ... 141

Wegwerpmaandverband ... 143

Uit de kast ... 145

MOBILITEIT ... 149

Koning Auto ... 149

Populaire wagens ... 150

Kwaliteit en comfort ... 153

Pech onderweg ... 155

De vrouw aan het stuur ... 162

Afstand werd relatief ... 164

Modernisering en aanleg van wegen ... 165

Tankstations ... 173

Steeds drukker ... 175

Parkeerproblemen ... 178

Ongevallen ... 184

Veiligere wegen ... 184

Wagens werden veiliger ... 188

Voorlichting van chauffeurs ... 193

Verkeersregels en snelheidslimieten ... 194

Alcoholcontroles ... 199

Het rijbewijs ... 204

De 'ouderwetse' fiets ... 208

Trein, tram, bus ... 209

WERK ... 213

- Gehuwde vrouwen aan het werk ... 213
 - Huishouden en beroep combineren ... 213*
 - Een historische staking ... 220*
 - En de huisvrouw? ... 224*
- Minder werken, meer verdienen ... 225
- Werkgelegenheid ... 226
 - Meer diensten ... 226*
 - Evenveel arbeiders ... 226*
 - Minder boeren ... 235*

VRIJE TIJD ... 245

- Meer tijd voor ontspanning ... 245
- De televisie ... 246
 - Iedereen een tv ... 246*
 - Een plek in de woonkamer ... 251*
 - Nieuwe zendmasten ... 255*
 - Een antenne op het dak ... 259*
 - De kabel ... 269*
 - Storingen en beeldlijnen ... 271*
 - Van zwart-wit naar kleur ... 273*
 - Kijkgeld ... 278*
 - De opvoeding van de kijker ... 280*
 - Populaire programma's ... 283*
 - De impact van het tv-kijken ... 290*
- Een donkere tijd voor de cinema ... 297
- Radio en muziek ... 299
- Uitstapjes en reizen ... 303

DANKWOORD ... 317

BIBLIOGRAFIE ... 319

DE MUZIEK BIJ HET BOEK ... 333

VOORWOORD

Net als de golden sixties heeft ook dit boek een voorgeschiedenis. In 2018 bracht ik *Vroeger was alles anders* uit, een boek over het gewone leven vlak voor de gouden jaren, rond 1957 – toen mijn ouders werden geboren. Ik reconstrueerde hoe mensen leefden voordat alles onherroepelijk veranderde en gemoderniseerd werd, hoe de ‘oude tijd’ was, en dus ook in wat voor omgeving mijn ouders ter wereld kwamen.

Dit boek is nu de logische opvolger, over hoe het dagelijks leven veranderde in de golden sixties, tussen 1958 en 1973 – toen mijn ouders opgroeiden van peuter tot puber. Dit keer schets ik geen situatie in een bepaald jaar, maar de ontwikkelingen in een hele periode.

En de veranderingen waren ingrijpend, op alle gebieden. De Belgische economie kende een nooit geziene groei. De werkloosheidsgraad was verwaarloosbaar laag; iedereen had werk. De lonen stegen veel sneller dan de consumptieprijzen, en dus nam de koopkracht enorm toe. Daardoor hoefden veel Belgen steeds minder op hun geld te letten en konden ze kopen wat ze verlangden: een eigen woning met modern comfort, een auto, een televisie, allerlei huishoudtoestellen, reisbiljetten, een telefoon, en het eten waar ze zin in hadden. Dat beïnvloedde de dagelijkse gewoonten. Een ander gevolg van de economische voorspoed was dat steeds meer gehuwde vrouwen buitenshuis gingen werken. Tegelijkertijd waren er in die periode ook sociale en culturele omwentelingen: de tanende invloed van de kerk bijvoorbeeld, en de komst van de anticonceptiepil, waardoor koppels seks en voortplanting helemaal konden loskoppelen van elkaar.

Ik heb het in dit boek over negen thema’s: eten en drinken, wonen, huishouden, communicatie, gezondheid, seksualiteit, mobiliteit, werk

en vrije tijd. En net als andere historici laat ik de 'golden sixties' niet strikt samenvallen met de jaren zestig, maar met het tijdperk tussen 1958 en 1973. Die keuze is vanzelfsprekend. In 1958 vond de wereldtentoonstelling plaats in Brussel, Expo 58. Landen en bedrijven presenteerden er moderne technologieën en producten. 'De techniek in dienst van de mensheid' was het centrale thema. De Expo toonde hoe het dagelijks leven er binnenkort zou uitzien. En het is ook in dat jaar dat de economische groei echt wel aan de hoge vlucht begon. Dat duurde tot in 1973. De oliecrisis die toen uitbrak, leidde tot een economische stagnatie en het einde van de welvaartseuforie. De autoloze zondagen, na jaren waarin de auto onbetwistbaar vrij baan kreeg, waren daar symbolisch voor.

Van die of een andere crisis is in dit boek niets te merken – mag het ook eens? Wel gaat het over vooruitgang en optimisme, over bomen waarvan men dacht dat ze tot in de hemel groeiden, over nieuwigheden en weelde. Er komen auto's voor de huizen te staan. De volautomatische wasmachine begint te draaien, de stofzuiger te zuigen, de koelkast te zoemen. Enkele werkmannen dragen een bad naar boven, naar de pas afgewerkte badkamer. Supermarkten zwaaien feestelijk de deuren open. Gezinnen nestelen zich in de zetel om naar de televisie te kijken. En horen we daar de telefoon rinkelen?

Was je in de golden sixties heel jong of nog niet geboren, dan is dit boek jouw reisgids naar een land waar je nog nooit bent geweest: ons land in vroegere tijden. Heb je de sixties wel bewust meegemaakt, dan (her)beleef je nu de tijd van je leven.

Aan dit boek is lang en hard gewerkt. Komt u toch ergens een foutje tegen, contacteer de auteur dan via korneelderynck.com. Eventuele correcties vindt u eveneens terug op deze website. Ook interessante aanvullingen, verhalen en anekdotes over de onderwerpen in dit boek en mooie, kwalitatieve foto's uit die tijd zijn welkom.

© 2022 Manteau/Standaard Uitgeverij België nv, Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen en Korneel De Rynck

www.standaarduitgeverij.be
info@standaarduitgeverij.be
korneelderynck.com

Eerste druk: oktober 2022

Vertegenwoordiging in Nederland
New Book Collective, Utrecht
www.newbookcollective.com

Foto omslag: Frank Philippi/Sabam, collectie FOMU
Omslagontwerp en vormgeving binnenwerk: Herman Houbrechts
Zetwerk: www.intertext.be

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Onlangs alle zorg die aan de samenstelling van de uitgave werd besteed, kan de redactie of de auteur noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze publicatie zou kunnen voorkomen.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten te regelen voor alle in dit boek gepubliceerde foto's, volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, worden verzocht zich alsnog tot de uitgever te wenden.

ISBN 978 90 223 3890 2
D/2022/034/182
NUR 680